

MISBRUGSOMRÅDET TIL DISKUSSION

Siden efteråret 2012 har der været øget aktivitet på misbrugsområdet i form af debatmøder og konferencer samt publicering af undersøgelser, anbefalinger, pjecer m.v. En stor del af aktiviteterne har været foranlediget af social- og integrationsminister Karen Hækkerups lancering af en ny plan for behandling af stofmisbrugere samt evalueringen af kommunalreformen. I det følgende bringer vi indlæg fra Rådet for Socialt Udsatte, Kommunernes Landsforening og Centerlederforeningen, men først et overblik over de konkrete initiativer, ministeren fremlagde i oktober 2012 med henblik på at give misbrugere en bedre kvalitet i den sociale stofmisbrugsbehandling – **Metoder, der virker på stofmisbrugsområdet:**

1. Analyse af kommunernes udredning og sagsbehandling på stofmisbrugsområdet: *Hvilke udfordringer står den enkelte sagsbehandler med, og hvordan kan udredning og sagsbehandling styrkes?*
2. Analyse af snitflader i.f.m. social stofmisbrugsbehandling: *Hvilke problemer kan der opstå, når fx både det kommunale misbrugscenter, socialpsykiatrien, jobcentret m.fl. er involveret i behandlingsforløbet?*
3. Viden der virker – metodeprogram på stofmisbrugsområdet: *Hvordan kan internationale behandlingsmetoder med dokumenteret effekt tilpasses danske forhold, så det metodiske og systematiske behandlingsarbejde styrkes?*
4. Nationale retningslinjer for social stofmisbrugsbehandling: *I samarbejde med KL udarbejdes retningslinjer mhp. at understøtte og kvalitetsudvikle stofmisbrugsindsatsen.*
5. Lovforslag om obligatorisk opfølgning: *Kommunerne forpligtes til at følge borgerne i det første år efter at de har været i stofmisbrugsbehandling mhp. at sikre fortsat stoffrihed.*
6. Udvikling og afprøvning af efterbehandlingsmetoder: *I sammenhæng med initiativ nr. 3 fokuseres på efterbehandling.*
7. Udbredelse af frivillige efterbehandlingskoncepter: *Frivillige organisationer o.l., der etablerer netværk for tidligere misbrugere, får mulighed for at søge økonomisk støtte.*
8. Opsøgende indsats til de allermost udsatte stofmisbrugere: *I samarbejde med Københavns Kommune etableres opsøgende, tværfaglige teams mhp. kontaktskabende og motiverende indsats på gadeplan.*
9. Bedre sammenhæng mellem forskning og praksis: *Der skal sikres overensstemmelse imellem det, der forskes i, og det, der efterspørges viden om i praksis, ligesom der er behov for at blive bedre til at omsætte forskningsresultater til praksis.*
10. Større kvalitet i stofmisbrugsdatabasen: *Jo bedre data, jo mere anvendelighed ift. systematik, udvikling og måling*

Læs mere om initiativerne og tankerne bag på www.sm.dk

Evalueringen af kommunalreformen, der blev offentliggjort i marts 2013, lægger op til justeringer af opgavefordelingen mellem kommuner og regioner, bl.a. på det specialiserede socialområde, men der er ikke tale om grundlæggende ændringer.

Evalueringen kan læses på Økonomi- og Indenrigsministeriets hjemmeside www.oim.dk

Red.

Hækkerup – hægt dig på eksperterne!

Rådet for Socialt Udsatte har sammen med en lang række eksperter set nærmere på socialministerens plan fra 2012 om ændringer på misbrugsbehandlingsområdet. Her skitseres de vigtigste anbefalinger til ministeren.

AF JANN SJURSEN

Hvis man vil forbedre misbrugsbehandlingen for landets stofafhængige, er input fra virkelighedens verden de allermest brugbare: erfaringer fra pårørende, forskere, praktiserende læger, behandlere, konsulenter i kommunen, socialrådgivere, ledere og medarbejdere på misbrugscentre – og vigtigst af alt: misbrugerne selv. Vi mennesker er eksperter på vores eget liv og på, hvad der virker for os og hvordan.

Derfor er det helt essentielt, at socialminister Karen Hækkerup inddrager eksperter i den plan om misbrugsbehandling, som hun fremlagde i efteråret 2012. Det har hun nemlig ikke gjort endnu. Planen hedder 'Metoder, der virker på narkoområdet', og dens i alt ti intentioner er ellers rigtigt gode; der er for eksempel forslag om obligatorisk opfølgning efter endt behandling og nationale retningslinjer for social stofmisbrugsbehandling, og der er hensigter om at afdække viden, lave analyser og kræve bedre sammenhænge i behandlingen. Men der er meget lidt om, hvordan intentionerne skal vokse til reelle initiativer. Et af planens omdrejningspunkter er forslaget

om at udvikle et nyt metodeprogram, der skal teste nye metoder på området. Det falder helt i tråd med Socialministeriets mantra for tiden om vigtigheden af metoder, der virker. Men lige netop på narkoområdet er det ikke nødvendigt at afprøve en masse metoder – det er der mange folk i landets kommuner og misbrugscentre, der gør hver dag. Der er altså en guldgrube af viden og erfaringer nationalt som internationalt - også af den evidensbaserede slags - lige til at samle op. Problemet er at få erfaringerne omsat i kommunernes indsatser og få den helhed i behandlingen, som er forudsætningen for gode resultater.

Rådet for Socialt Udsatte satte sig i december 2012 for at indsamle noget af denne viden til brug for Karen Hækkerup og ministeriet. Vi indkaldte cirka 50 eksperter, som tog udgangspunkt i Socialministeriets ti intentioner. Eksperterne kom både med input og kommentarer til intentionerne og kom med mere konkrete forslag til, hvordan man bedst muligt fører intentionerne ud i livet. Eksperternes anbefalinger blev samlet i en pjece, som blandt andet blev sendt til ministeriet.

Pjecen er blot ét af vores bidrag til debatten om fremtidens misbrugsbehandling, som vi mener, at det er helt essentielt at holde liv i. Ministerens intentioner er jo netop ikke lig med nye, reelle procedurer. Her følger et udpluk af Rådet for Socialt Udsattes og eksperternes anbefalinger til implementering af ministerens plan:

- ☞ Først og fremmest skal der laves succeskriterier for indsatsen. Hvis man ikke har nogle klare mål at pege hen imod, risikerer man at skyde i blinde.
- ☞ 'Intet om os uden os', siger en vending om brugerindflydelse. Og sådan skal det være i forbindelse med misbrugsbehandling; det skal ikke kun være behandling AF mennesker, men MED mennesker. Man skal inddrage den misbrugende

person, lytte til ønsker og særlige forudsætninger. Så bliver behandlingen bedst og mest målrettet.

- ☞ Behandl i øjenhøjde med brugerne. Kommunerne skal informere brugerne og pårørende om muligheder og rettigheder i et sprog og på en måde, som brugerne kan forstå og dermed handle på.
 - ☞ Man skal også komme brugerne i møde helt bogstaveligt: Behandlingen skal foregå dér, hvor misbrugerne er. Det kan være væresteder, socialpsykiatriske bosteder eller i folks hjem ude på landet.
 - ☞ Der skal meget mere tværfaglighed ind i behandlingen af misbrugere, end Socialministeriets plan lægger op til. Hvorfor er det kun Socialministeriets plan? Hvorfor er den ikke lavet i samarbejde med Sundhedsministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Justitsministeriet og Ministeriet for Børn og Undervisning? Når en person med et misbrug skal hjælpes, handler det meget sjældent kun om misbruget. Det handler også om at se på misbrugers sociale baggrund, familieforhold, psykiske og fysiske velbefindende, økonomi, boligsituation og om, hvorvidt vedkommende har en uddannelse eller et job. Hvis man ikke kigger på flere af disse faktorer, risikerer man kun at symptombehandle, og risikoen for et tilbagefald eller forfejlet behandling er stor.
- Lige så vel som ministerierne skal samarbejde om retningslinjerne, skal der også ske et samarbejde mellem misbrugsbehandlere, socialrådgivere, læger, hospital, væresteder, pårørende osv.
- ☞ Man skal se mindre sort-hvidt på dét at behandle et menneske med et misbrug. Det overordnede mål behøver ikke altid være et stoffrit liv. Mange af de mest belastede misbrugere ser det scenarie så fjernt fra deres egen virkelighed, at det vil udelukke dem fra at opsøge hjælp. Derfor skal man også gøre det til et mål at opnå et mere værdigt liv med færre skader – selvom man stadig er misbruger.
 - ☞ Sidst, men ikke mindst: De nationale retningslinjer skal hvile på evidens eller som minimum fagligt velbegrundet viden. Det er Rådets anbefalinger et eksempel på. ■

Man kan læse resten af anbefalingerne på Rådet for Socialt Udsattes hjemmeside www.udsatte.dk under 'Aktuelt'.

Fra misbrugsudspil til konkrete handlinger

Kommunernes Landsforening ønsker et kvalitetsløft på misbrugsområdet. Derfor har KL udarbejdet en række anbefalinger og konkrete initiativer, der nu skal omsættes til virkelighed.

AF ANNY WINTHER

Der er meget store menneskelige omkostninger ved et for stort forbrug af rusmidler som fx alkohol, heroin og nu hash. De menneskelige omkostninger er ikke kun relateret til den enkelte person, der har et misbrug, men også til dennes familie. Det står derfor klart, at der er behov for en styrket indsats over for mennesker med et misbrug.

Derfor kom KL i december 2012 med et udspil som en del af KL's ambition om at hæve kvaliteten på det samlede misbrugsområde. Udspillet indeholder bl.a. en række anbefalinger til både kommunerne, regionerne og staten.

I forbindelse med udspillet præsenterede KL nogle konkrete redskaber på www.KL.dk, som kommunerne kan anvende i arbejdet med at styrke kvaliteten i misbrugsbehandlingen.

Et af de nyttige redskaber er en klar begrebsafklaring af 'hvad god social misbrugsbehandling er.' I redska-